

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni štev. 58 — Cena oglašom po dogovoru.

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK

Poštni čekovni račun št. 11/0002

Leto II. Štev. 17

GORICA DNE 25. APRILA 1946.

Cena L. 4.—

Za mesec maj

Maj — mesec Marijin je tu. Mesec Kraljice Slovencev, ki že dolga stoletja čuva nad nami s svojo materinsko ljubeznijo. Ali ne bi bilo prav, ko bi se letos v tej odločilni dobi zatekli k Njej s posebno prošnjo:

DA BI NAŠE LJUDSTVO OSTALO ZVESTO BOGU IN CERKVI.

Tako zvesti, kot hočeta Bog in Cerkev, ne pa kot si to mnogi predstavljajo, ki bi radi istočasno služili Bogu in peklu.

Začnimo po vsej deželi s to duhovno akcijo, saj smo tako potrebni božje pomoči po Marijini priporočili.

Duhovna akcija naj bi po potekala tako-le: Vsak častilec Marijin, posebno še mladina in otroci, naj opravi v mesecu maju molitve in dobra dela v zgornji namen (sv. maše, obhajila, rožni venec, pahljivo poslušanje šmarničnega berila, obisk Najsvetejšega, obisk bolnikov, premagovanje, delovne ure, posvečene Bogu v ta namen, itd.) Vse naj si vsak večer zabeleži na poseben list. Zadnji dan maja naj ves ta duhovni šopek zbere, zapiše na majhen listek in ga položi na Marijin oltar (seveda brez podpisa). Dobra oseba, ki jo bo dušni pastir določil, naj ta dobra dela vse duhovni zbere in prešleje in jih pošlje v Gorico (na naše uredništvo, v bogoslovno semenišče ali v stolno župnišče do 15. junija), da bo naš list objavil poročilo.

Ostanimo Marijin narod in zavzemimo se za to duhovno akcijo sami in še druge pridobimo zanjo. Vse naše prizadevanje bo zaman, če ne bomo hodili po pravi poti. To pa si moramo izprositi od Boga po priporočili Matere božje.

Iz življenja Cerkve

Kardinal se vrača...

Prvi kitajski kardinal se bo te dni vrnil iz Rima. Sam predsednik vlade Chang-Kai-Shek ga bo ob prihodu pozdravil v imenu vseh kitajskih katoličanov, čeprav on sam ni katoličan.

Zanimivo je, da v kitajskem jeziku dozdaj besede kardinal niso imele. Zato je sam predsednik vlade Chang-Kai-Shek skoval nov izraz za to besedo: »Hu i chiu Kiao Tien«, kar pomeni po naše »rdeče oblečen škof«. — Kitajci, katoličani in nekatoličani, so zbrali za svojega kardinala že 10 milijonov dolarjev, da mu jih darujejo ob prihodu za podvig katoliških misijonov.

Rast češke mladine

Na Češkem se katoliška mladina prebujala. Obnavlja Marijine družbe, ki jih je nemška zasedba ukinila. Nov val navdušenja za Marijino čast gre po celi deželi.

Socialna aktivnost ameriških katoličanov

Ameriški katoličani entijo morda bolj kot kjer koli drugje, da se morajo boriti za izboljšanje položaja delavskega razreda. Zaradi tega se zelo živahno udeležujejo vseh pametnih iniciativ na socialnem polju v Združenih državah. Ustanavljajo šole za socialne nauke, kjer dobijo lahko vsi potreben pouk v socialnem vprašanju. Izdajajo glasila za delavce, ki govorijo večkrat precej revolucionarno. Tako piše neko tako glasilo iz Chicaga o priliki zadnjih stavk, ki so jih organizirale delavske organizacije: »Za ameriško ljudstvo mora boj obstajati v tem, da si pridobi in obdrži dostojno življenjsko raven. Časopisje, ki je pod vplivom kapitalizma, poreče, da ste vi samo gledalci v tem boju; toda ne smete jih poslušati. Življenjska raven ni nekaj abstraktnega, temveč je jed, obleka, dom. Delo niso »komunisti«, temveč to je ljudstvo, to ste vi.«

Organizirali so znamenito N. C. W. C. (National Catholic Welfare Conference), ki je nekaka organizacija katoliške akcije v Ameriki. N. C. W. C. je tista, ki je zadnjih deset let pod vodstvom novega kardinala Mooneya dala ameriški katolicizmu velik razmah na vseh poljih kulturnega udejstvovanja, posebno še na socialnem in karitativnem; nabira podpore za begunce in ujetnike, organizira socialne konference po vsej Severni Ameriki, skrbi za duševno zdravje med ameriški vojniki po vsem svetu itd. Z eno besedo, ameriški katoličani hočejo biti na čelu sodobnega gibanja za doseg socialne pravičnosti.

Verska svoboda v Sloveniji

»Po sadovih jih boste spoznali«, je dejal Kristus. O verski svobodi so OFarji in njih simpatizerji dali že nešteto izjav in pojasnil, odkar so se prikazali v slovenskem javnem življenju. Znal so govoriti tako prepričljivo, da je človeka večasih res mikalo, da bi videl, kako bodo uresničili svoje obete. Sedaj lahko sodimo njihove nauke po sadovih v javnem življenju katoliške cerkve v Sloveniji. Prepričevalen dokaz »verske svobode«, kakor jo pojmujejo komunisti, nam nudi ljubljansko »Oznanilo«. Ubogo »Oznanilo«, v šestih mesecih svoje ga izhajanja je doživelo že tri »popravljenosti« izdaje.

Ko so mu v drugo dovolili izhajanje, se je zdelo, da bo še kar dobro šlo. Ljudstvo je seglo po njem z največjim navdušenjem. Naklada je morala biti zelo visoka, zakaj OZNA ali pa KPS sta se je najbrž ustrašila, ne vemo prav gotovo. Kaj bo, če bo ljudstvo bralo ta »reakcionarni« list, ki nima ne zvezde ne Triglava? Zaradi tega je znova zmanjkalo papirja.

To pot pa niso »Oznanila« ukini, ker bi sicer tudi Amerikanci lahko ugotovili, da v FLRJ ni verske svobode, ko ni nobenega verskega lista. Vsled tega so »Oznanila« ukazali, da mora znanstveni zmanjšati naklado in da mora izhajati tedensko na samih dveh straneh (en list) formata 18x27 cm. Od teh dveh strani mora na celi drugi strani biti koledar s svetniki med tednom, na prvi strani pa naj napišejo, kar hočejo. »Oznanilo«, kot je sedaj, res zasluži, da ga pošljejo na svetovno razstavo v Pariz, da bo tam pričalo o verski svobodi v novi Jugoslaviji.

Iz Fatime

Po vsej Portugalski pripravljajo za 13. dan maja veliko mladinsko romanje v Fatimo, kjer bo cvet portugalskega naroda slovesno praznoval obletnico prikazanja Matere božje. Časopisje in radio že

dalj časa vzpodbujajo vso moško mladino, naj se udeleži tega marijanskega slavlja.

Pet vrst...

Eden izmed jugoslovanskih škofov, ki neustrašeno brani pravice Cerkve in katoličanov, je 28. IV. 1940 govoril dijakom:

»Te dni me je vprašal neki gospod: Kaj mislite, kdo bo zmagal v tem silnem svetovnem boju? Odgovoril sem mu: Ne samo mislim, celo gotov sem, da bo zmagal Gospod Bog! Zelim, da bi to misel tudi vi ponesli skozi življenje. Naj pride kar koli, naj se razvijejo dogodki kakor koli, zadnji, ki zmaguje, je Gospod Bog!

Četudi bi komunizmu trenutno uspelo, da bi se s svojim znanim terorjem, s svojimi zločinstvi in lažmi vsilil Evropi, je njegov končni propad gotov, kakor je gotovo Bog v nebesih.

Sicer pa pogledajte, kdo so ti odrešitelji komunizma, da se prepričate o tem neizbežnem propadu.

Prva vrsta: hohštaplariji... ali stremlji.

Prvi so tisti, ki se jim predobro godi, pa v svoji objestnosti ne vedo, kaj bi počeli. To so salonski komunisti ali hohštaplariji, ki žele, da bi se v nečem razlikovali od drugih, in mislijo, da je najmodernejši biti komunist. Zanje veljajo besede pesnika Preradovića: Naravno je, da prazne glave ostanejo nad vodo. Hohštaplarstvo lahko vzbudi pri ljudeh pomilovalen nasmeh, nikdar pa ni zmožno zgraditi zdrav socialni red.

Druga vrsta: nevedneži. Drugi so, ki blodijo iz neznanja. A sami veste, da bo zmoto nekoč razpršila resnica, tako kakor sonce razprši temo. Sicer pa neznanje še nikoli ni ustvarilo nič drugega na svetu, najmanj pa bi moglo ustvariti tisti zdravi družabni red, katerem človeštvo hrepeni.

Tretja vrsta: ubogi in bedni. Tretji so tisti, ki žive v bedi, pa upajo, da si bodo izboljšali položaj s komunistično revolucijo. A bednemu človeštvu zdravega socialnega reda ne bo ustvarilo ne kopito puške, ne udarci, ne rušenje, ne ubijanje, ne požiganje; ustvarili ga bodo le razumni socialni zakoni, osnovani na pravici in resnici, ki izvirata iz Boga.

Četrta vrsta: plačani agitatorji. Četrti so oni, ki so za svoj posel dobro plačani, a zelo dobro vemo, kje je zadnji denarni vir za propagando komunizma tudi za našo domovino. Ta vir ni v naši domovini. A skušnjava uči, da so plačanci zmogni služiti vsakomur in takoj izdati prvega gospodarja, če le zavohajo, da bi jim pod drugim gospodarjem moglo biti bolje.

Peta vrsta: zločinci. Peti so tisti, ki so na vrhovih, a katere ni tja privedla ljubezen do rogežev, ampak pohlep po oblasti, bogastvu, po užitkih in ki kot nevidni avtoriji dirigirajo vse umore, plenitve in rušenja, baje zato, da se ustvari diktatura proletariata, a v resnici njihova osebna diktatura. To je redno tolpa običajnih zločincev — magari oblečenih v salonske obleke — ki pozablja, da se nesmrtna človeška duša ne da brzdati ne s streli in ne s kopiti pušk ne z ječami, ampak se rone ravnanje le po resnici, pravici in ljubezni, katerih končno zmagošlavje je tem bolj gotovo, čim huje je bilo nasilje.

Nočemo komunizma. Draga dijaška mladina! Našemu narodu ni treba, da bi brskal po tujih smetiščih in presajal na domača tla, kar so drugi narodi zavržli kot pravo kugo. Upam, da bodo moje kratke besede šle do vaših src, kakor prihajajo iz srca, da se naš narod ne bo mogel pritožiti nad nami, svojo bodočo inteligenco.

Naša zmaga

Velikonočni zvonovi nam zopet oznanjajo zmago življenja nad smrtjo, zmago resnice nad lažjo, zmago pravice in ljubezni nad krivico in sovraštvom. To zmago je treba vedno znova oznanjati človeštvu, ker se mora vsak dan znova bojevati za zmago resnice, pravice in ljubezni. Zato velikonočno veselje ni le izliv sreče, ampak je veselje ob zmagi tiste Cerkve, ki v tem boju ni nikoli klonila, nikoli obupala in je končno vedno zmagala.

Spomnimo se, kako je bilo takrat! Njegovi najzvestejši ga vsi po vrsti zapuste. Jezusa umore, ga položijo v grob, zavale kamen nanj, ga zapечатijo in zastražijo. Učenci dvomijo, pravkar mislijo bežati iz mesta. Kajfa, Herod in Pilat so navidezno docela zmagali. Nenadoma se vse čisto spremeni. Kamen je odvaljen, mogotci trepetajo, plašnim učencem se vrača pogum. O da bi se na današnji praznik spremenila srca vseh tistih, ki se preveč boje! Da bi se vsak izmed nas zavedel nepremagljive moči Cerkve.

Razumljivo je, da se danes mnogi vdajajo malodušju. Marsikje rožlja sovražnik krščanstva z orožjem. V rokah ima državno oblast, silno moč, ogromna sredstva.

Mi pa ne obupujemo! Saj se mora krščanstvo vedno bojevati. Vedno je imelo nevarne sovražnike. Krščanstvo ni vera bojazljivcev, marveč vera junakov. Sovražniki se spreminjajo kot obleka, mi pa ostanemo in bomo živeli večno. Nekeč so na Kristusov grob zavalili skalo in jo zapечатili s cersarskim pečatom. A njih nakane se niso posrečile. Tudi sedaj se jim ne bodo!

Kristus je umrl enkrat, a ne bo nikoli več!

Zavedamo se nevarnih časov, a tudi poznamo moč velikonočnih skrivnosti, moč milosti in moč božje. Pešice neukih mož je pred dva tisoč leti s to mislijo v srečo skočila poganski svet in ga zečela osvajati. Ali je v nas kaj tega ognja? Proč z malodušnostjo, proč s strahom. V vseh težavah pa ponavljajmo zmagoviti klic: Kristus je vstal — in živi! Hristos voskresel!

Ženska mladina v Franciji

Koncem tega meseca bo imela Zveza krščanskih deklet v Franciji svoj kongres. Obeta se velika udeležba iz Francije same in iz francoskih kolonij kljub raznim težavam s prevoznimi sredstvi.

VELIKODUŠNOST

Andrej Carnegie, nekdanji ameriški kralj jekla, je že nekaj let v grobu. Bil je ena izmed najbolj značilnih osebnosti med bogatini sveta. Ne toliko radi svojih milijard, kolikor radi uporabe premoženja, ki si ga je nakopičil.

Mlad je začel

S poldrugim dolarjem na teden je kot dvanajstleten fant pričel delo v tovarni. Zelo zanimivo je, da je že v tem času od svojega zaslužka dal znaten del v *dobre namene*. Ko je bil pa star 63 let, je bilo njegovo premoženje vredno že milijardo dolarjev. V tej starosti je prodal svoja jeklena podjetja, in sicer za 900 milijonov dolarjev, in se umaknil v zasebno življenje. Vnema za dobrodelnost, ki jo je imel v mladosti, je rastle z rastjo premožnjem. Imel je plemenito zavest, da je lepa življenjska naloga nakopičiti milijone, a da je še lepša, velepremoženje razdeliti. To je tudi storil. Mestu New Yorku je daroval veliko glasbeno šolo, mestu Pittsburgu tehnološki zavod. Mnogo raznih dobrodelnih ustanov je prikladal v življenje, ustanovil veliko ljudsko knjižnico itd. Njegov vodilni izrek je bil: »Grdo umre, kdor bogat umre«.

Mož je bil velikodušen. Njegova velikodušnost je bila res nekaj posebnega, če pomislimo, da je pjal v bogastvu in živel v dobi tako velikega pohlepa po denarju.

In mi?

Slovenski človek sicer ne more posnemati Carnegieja milijarderja, lahko pa posnema Carnegieja vajenca, ki je znaten del svoje majhne plače dajal v dobre namene. To posnemanje ne bi bilo brez pomena, saj tako potrebujemo sredstev za razne naše verske in dobrodelne ustanove, da bi se razmahnile. Vedeti je pa treba, da se blago srce in velikodušnost pokažeta že v mladosti in ne šele ko pride človek do imetja. Tudi najpreprostejši človek, najmlajši šolarček, tudi če ima le par stotink v žepu, s temi lahko pokaže svojo velikodušnost. Kdor rad da, bo tudi prejel, saj Bog velikodušno ljudi nagradi s posebno velikodušnostjo.

Kljub težkim gospodarskim razmeram naše dežele z veseljem ugotavljamo, da velikodušnost med našimi ljudmi še ni zamrla. Darovi, ki prihajajo našemu listu, so za to jasan dokaz. Naši ljudje čuti jo dolžnost, da pomagajo našim ustanovam. Zato navajamo tu nekatere, ki so pomoči naših dobrih ljudi potrebne, da bodo lahko delo-

vale za dušni in častni blagor naše dežele.

Naše potrebe

1) Naša semenišča — malo in veliko — kjer se vzgajajo bodoči duhovniki za naše ljudstvo. Kaj bi bilo brez duhovnikov? Čreda brez pastirjev, ki hiti brezboštvo in nesroči v naročje.

2) Naše Alojzijevešče, zavod, kjer se bo vzgajala naša dijaška mladina. Kakršna bo mladina, taka naša bodočnost. Mladina brez Boga, narod brez božjega blagoslova.

3) Naš verski in katoliški tisk. Le s pomočjo dobrih src bo uspeval in raste. Zato pomagajte mu z naročanjem in prostovoljnimi darovi. Kolikor več sredstev bomo imeli, toliko več vam bomo nudili.

4) Po želji sv. Cerkve moramo ustanoviti verske in katoliške organizacije, ki so nekeč tako cvetele po naši deželi. Zato pa bi potrebovali v Gorici *osrednji katoliški dom* in predvsem *dom Katoliške akcije*, ki bi bil središče za vso deželo. Našli smo že primerno hišo, skromno za začetek, a sredstev ni. A nismo izgubili upanja. Velikodušna srca še rastejo na naši primorski zemlji... Kamen pri kamnu palača...

So še drugi nameni, a najvažnejše smo našli. Če bi mnogi posnemali Carnegieja vajenca, bi bilo delo lahko, bi kmalu prišla verska pomlad v deželo kljub neštetim sovražnikom vsega dobrega. Zaupamo, ker zavest, da je z velikodušnostjo združen poseben božji blagoslov, bo nagnila marsikoga...

Komunistka se je spreobrnila

Nekdanja poslanka komunistične partije v Španiji Regina Garcia se je spreobrnila h katolicizmu. Bila je sodelavka pri znameniti »La Pasionarja« med državljansko vojno. V pismu, v katerem je sporočila časopisom v Santander svoje spreobrnjenje, je med drugim zapisala tudi te besede: »Sem storila veliko napako, ko sem se borila zoper katoliške ustanove.«

Regina Garcia ni prva izmed španskih komunistov, ki se je spreobrnila. Pred njo sta postala katoličana tudi dr. Andrej Ovejero in dr. Garcia Morente, oba aktivna borca ljudske fronte.

Vatikan

Novi predsednik UNRRE La Guardia je poslal sv. očetu brzojavko v zahvalo, da se je spomnil na gladujoče po svetu v svojem govoru, o katerem smo poročali zadnjič.

OKNO V SVET

JUGOSLAVIJA. V zadevi obravnave proti gen. Mihajloviću se je oglašil Randolph Churchill z dolgim člankom v »Daily Telegraphu«. Ker je bil angleški zvezni oficir v glavnem stanu maršala Tita, že smemo verjeti, da mu je bil dejanski položaj gen. Mihajlovića dobro znan. Vsebinsko njegovega dolgega članka je v kratkem naslednja: Mihajlović je bil prvi organizator jugoslovanskega odpora proti okupatorjem Italijanu in Nemcu; takrat ni še nihče nič vedel o Titu.

Ko se je pojavil Tito, je nastalo trenje med Churchillovo vlado in Moskvjo. Zaradi enotnega nastopa proti skupnemu sovražniku je London Moskvi popustil in je začel podpirati samo Tita, ki si je zaradi komunističnih stremiljenj pridobil zaupanje Moskve.

Mihajlović je bil zaprčen od zaveznikov, ne pa od ljudstva, ki ga je ljubilo. Da bi obvaroval to ljudstvo in Jugoslavijo pred hujšim uničenjem, je bil prisiljen stopiti v dogovor z okupatorjem — a Tito je tedaj sprožil proti njemu obtožbo izdajalca in prodajca.

Zdaj Tito kaže svojo popolno povezanost z Rusijo, ki mu je v resnici pomagala, a je poponoma pozabil na pomoč zapadnih zaveznikov. Pa to je le dobra šola za nas, eno nauk več, ki smo ga dobili, tako zaključuje g. Randolph Churchill svoj članek.

V okrožju Siska je bilo razdeljeno 3266 hektarjev zemlje med 1471 državljanov.

Podpredsednik državne skupščine Moša Pijade je izjavil glede gen. Mihajlovića, da se bo vršila sodna obravnava proti njemu v pričo vse javnosti in da bodo proti njemu govorili dokazi, ki jih nihče ne bo mogel ovreči.

V londonskih uradnih krogih opažajo z obžalovanjem v jugoslovanskih listih protibritansko propagando, ki skuša porušiti ugled angleških čet v Julijski Krajini in v Avstriji. Zato želijo, da bi se te pritožbe iznašale po redni diplomatski poti, ne pa v javnem časopisu.

MIROVNA KONFERENCA. — »New York Herald Tribune« piše, da bodo morali zunanji ministri, ki se bodo sestali 25. aprila v Parizu, napraviti »pol čudeža«, ako bodo hoteli doseči one cilje, ki jih njih namestniki v dolgih pripravljalnih sejah niso mogli niti dodelati. Tudi vprašanje nadzorstva plovbe po Donavi je eno izmed kočljivih vprašanj, ki jih čaka rešeno.

GRČIJA. Na prošnjo in poziv angleškega zunanjega ministra Bevinja je nadškof Damaskinos spet sprejel regentstvo. Za 29. aprila je sklicana nova zbornica na prvo zasedanje. Monarhisti imajo namen, takrat predlagati pletiscit za povratek kralja v domovino.

PALESTINA. Judje iz Evrope bi se radi naselili v Sveti deželi, Arabci se temu upirajo in angleško-amerikanska komisija se zdaj v Jeruzalemu bavi s tem vprašanjem. A Judje so nepočakani ter se skrivaj vtihotapljujejo v deželo kralja Davida. Te dni so ustavili en tak tihotapski prevoz v La Spezia v Italiji, da ni mogel dalje. Zato je začelo nekaj poštvovalnih Židov v Palestini gladovno stavko.

TURČIJA. Izglasovan je bil zakon za »obrambo države pred sovražnikom.« Zato bodo morali vsi moški od 16-20 in od 40-60 leta ter vse sposobne ženske od 20-40 leta delati letno 9 dni vojaške vaje.

INDIJA. Ministrska komisija, ki pripravlja novo ustavo v Indiji, ima največje težave z mohamedanskim prebivalstvom, ki se brani biti v združenju Indiji, ampak terja zase neodvisno državo, imenovano Pakistan.

JAPONSKA. Dne 9. aprila so imeli tudi tam volitve pod nadzorstvom zaveznikov, in sicer na demokratičen način. Volivcev je bilo vpisanih 36 milijonov, volilo je okrog 70 odstotkov upravičencev, posebno število so se volitev udeležile ženske. Štiri večje stranke so se potegovale za glasove, namreč: progresivna, liberalna, socialistična in komunistična. Samo zadnja je za republiko, druge so zveste cesarju. Volitve so se vršile čisto mirno brez najmanjše motnje. Zmagali so cesarjevi pristaši. Tako nam še Japonci dajejo nauk, da obstoji prava demokracija ne na enotni volilni listi, kjer se državljanji sploh ne morejo drugače opredeliti, kot za že vnaprej odločene stranke določene kandidate. Tako demokracijo terjamo tudi za našo Jugoslavijo, ker nam je le predbro znano, kako je tam »ljudstvo« postavljalo kandidate.

Na Japonskem so sklenili pobiti 170 tisoč vojaških konj, ki niso več sposobni za delo na polju, da bodo služili v prehrano prebivalcev.

KITAJSKA. Sovjetski se umikajo iz Mandžurije, a podirajo za seboj mostove, da kitajskim vladnim četam ovirajo zasedbo dežele. To pa izrabljajo kitajski komunisti, ki se hočejo dežele polastiti in so že spet v boju z zasedbeno Čangkajševsko armado, kateri očitajo, da je reakcionarna.

RUSIJA. Sovjetski poslanik pri ZDA Gromyko je imenovan za stalnega sovjetskega delegata pri organizaciji ZN; na njegovo mesto je imenovan dosedanj poslanik svetnik v Washingtonu g. Novikov.

WASHINGTON. Poslanska zbornica je 10. aprila sprejela predlog, da se sprejmejo kot prostovoljci v armado ZDA vsi oni poljski vojak, ki so odpuščeni iz vojaške službe, a se ne marajo vrniti v domovino. Po treh letih službe v armadi bodo imeli pravico zaprositi za ameriško državljanstvo.

Sovjetski zastopnik pri ZN je predlagal, naj se vrši seja Varnostnega sveta na veliki petek. Temu se je uprl brazilski delegat, kateremu se je pridružil Stettinius, delegat ZDA, in še več drugih, ker to žali verski čut večine. — In v Rusiji je baje krščanstvo zadobilo svojo prvotno, najbolj popolno obliko! Naivnežev nihče ne zmoždi.

V LONDONU stavka 600 mesarjev, uslužbenih pri 16 mesarskih podjetjih. Terjajo 5 šterlin tedenske plače, gospodarji jim ponujajo le tri.

V MANDŽURIJI je izbruhnila epidemija: bubonska kuga. Sovjetske oblasti so proglašile karanteno nad mesti Cangehung, Dairen in Kirin.

TRST. Vpeljali so pristojbino na bencinske in električne vžigalnike in kremenčke.

Socialno vprašanje

(Nadaljevanje)

Ali potrebuje človek samo stvarnih dobrin?

Ne! To je zmota materializma, ki misli, da bo človeku že zares dobro, da bo zares srečen, če bo imel le stvari jesti in piti.

Zivljenje pa drugače govori. Tudi milijonarji se končujejo s samomorom. To je dokaz, da niso srečni, torej dokaz, da samo bogastvo še ne daje prave sreče.

Človek ni žival, temveč bitje, ki ima duhovno dušo.

Zato potrebuje človek tudi duhovnih dobrin.

Kot duhovno bitje hrepeni človek po resnici, dobroti in lepoti.

Nekateri duh nemirno žene za spoznanjem. Spoznal in dognal bi rad uganko vesoljstva. Že človek sam in človeško življenje je takšna uganka. Uganka je človeštvo. Uganka je svet. Koliko skrivnostnih sil je že odkril človeški duh (magnetizem, elektriko, radioaktivnost) in koliko mu je gotovo še skritega. Stari poganski filozof Aristoteles je dejal: človek po naravi hrepeni po spoznanju.

Druge še bolj mika dobrota. Sami bi radi bili dobri in radi bi, da bi bili dobri vsi ljudje. Radi bi, da bi zavladala po vsem svetu dobrota, pravica, ljubezen.

Še druge očaruje lepota: lepota v naravi, lepota v umetnosti. Sree jih vleče v božjo naravo, vleče jih v svetišče umetnosti. Morda tudi sami ustvarjajo lepe umotvore, ali si pa žele čistih umetniških užikov.

To so tri vrste ljudi. A nekaj tega hrepenenja je v vsakem človeku. Zelo top je, kdor nima nobenega smisla za spoznanje. Zelo surov je, kdor ne bi bil rajši dober kakor pa grešen. Zelo brezčuten je, komur ni nič do lepote.

Ze otrok, ki trga rožce ter jih pleže v venček, ima čut za lepoto. Ze deklica, ki se ji smili ubožec in mu da kruha, ima čut za dobroto.

Ze deček, ki preiskuje, kako da piščalka tako poje, ima čut za spoznanje.

Če človek hrepeni po spoznanju, ne more biti srečen brez spoznanja, če hrepeni po dobroti, ne more biti srečen brez dobrote, če hrepeni po lepoti, ne more biti srečen brez lepote.

Človek potrebuje tudi duhovnih dobrin, resnice, dobrote, lepote, in mu ni dobro brez njih.

(Dalje prih.)

Nova povest

Z mesecem majem bomo začeli v podlistku priobčevati izvirno povest »Marjetica«. Kdor ima le kaj plemenitosti v srečju, ga bo morala prevzeti in navdušiti povest mlade dekleta, ki žrtvuje vse, da drugo dviga in pripelje na pravo pot. Takih mladih duš potrebuje naš narod, da bo vstal k novemu življenju. Zato pa čitajte pazljivo in naučite se ob Marjetici ceniti to, kar ima večno vrednost.

BRAZILIJA in SAN DOMINGO sta na konferenci za begunce v Londonu stavili ponudbo, da sprejmeta evropske begunce, ki se namestijo v Evropi. Možnost dela in zasluzka je v Braziliji zlasti za poljedelce, v San Domingu pa je veliko možnosti v trgovini in industriji.

Domače novice

Velika noč v goriški stolnici

Veliko noč so v goriški stolnici letos posebno slovesno obhajali. Pri slovesni pontifikalni sv. maši je prevz. g. knez nadškof govoril v slovenskem in italijanskem jeziku. V slovenskem govoru je voščil vsem Slovincem v nadškofiji veselje in mir velikonočnih skrivnosti in znova poudaril, kako težko mu je, da ga vedno znova napadajo po dnevnih časopisih, ko vendar vse brez razlike ljubi v Kristusu. Po Kristusovem zgledu vsem iz srca odpušča in moli za svoje nasprotnike ter prosi Boga, da bi jim dal spoznanja in miru, da bi vsi živeli kot otroci enega Očeta, ki je v nebesih, in si drug drugemu življenje na zemlji lajšali, ne pa grenili.

MOJA POT

Paramount film

Največkrat je gledalec nad filmom razočaran, ker mu razkroja duševno ubranost. Pred kratkim pa je bil v Gorici v kinu »Vittoria« na sporedu modern film, ki je čustvena izjema.

Staremu mestnemu župniku je bil dodeljen v pomoč mlad duhovnik Karl, ki z novim apostolskim duhom in z vedro, vedno veselo preprostostjo zanese nov verski razmah v njujorsko župnijo sv. Dominika. Mladi kaplan postane vsem vse in tudi stari župnik na novo zaživi ob tej mladi delavni moči, ki je ni mogel spraviti v malodušnost niti požar cerkve sv. Dominika. Spet jo pozida in župnik starček se z vsem srcem naveže odsej še bolj na svojega pomočnika. Ta lik modernega duhovnika ne bo navdušil le apostolsko udejstvujočega se modernega kristjana, prevzel bo siehernega in ga notranje dvignil.

Mnogi so se že zelo privadili kinu. Vsem takim priporočamo nujno, naj si na cerkvenih vratih ogledajo oceno filmov, predno se odločijo za poset predstave. To je za katoličane, ki še kaj dajo na svojo dušo, stroga dolžnost. O kinu, kakršen je navadno, velja brez dvoma, da je glavni grobokop morale.

—:—

RAZGLEDI. Trst. Januar 1946. Uredil France Bevč. Izdaja: Prosvetna soseska »France Mesesnel«. — Izšla je prva številka nove slovenske revije na Primorskem. Urednik uvodoma pove, »da je nastala iz potrebe, da na važni prelomnici našega narodnega življenja izpričujejo pred vsem svetom tvornost našega duha, gojimo lepoto naše besede in z znanstvenimi razlogi ter dokazi branimo naše pravice.« »Naš idejni program« — pravi urednik — »je tisti, ki smo si ga začrtali že med osvobodilnim bojem: narodna svoboda in demokratične pravice.«

Sodeč po prispevkih, ki jih ima prva številka, se revija usmerja bolj v dnevno politiko kot v kulturo. Osrednji problem večine člankov je tržaško vprašanje, kar napravi revijo aktualno in politično borbena. Članki so večinoma novi. Kar je pa ponatisnjena iz dnevnega časopisa, moti in bo marsikomu znak kulturnega nivoja revije.

Izvir: dnevno-političnih vprašanj, ki so karakteristični del prve šte-

vilke Razgledov, stoji le uvodno značilno svetovno-nazorsko razmišljanje Boštjana Žagarja o »našem kulturnem poslanstvu« in zaključna pregledna kulturna kronika Ljubljansko pismo Dina Legiša. Žagar uvodoma ugotavlja potrebo, da se po končani borbi z orožjem, ki je prinesla svobodo ljudstvu, nadaljuje ta borba v področju duha. Priporočena svoboda pa nam danes ne sme pomeniti anarhijo v kulturnem izživljanju ljudi. Zato Žagar končno predlaga, da bi bilo prav, ko bi dobilo vse naše kulturne snovanje enotno smer in enoten značaj, »spričo katerega se bo sleherni tujec zavedel, da ima ravno v Trstu opravka s svobodno slovensko kulturo«. Nato pa odkrito pristavi, da (menda Razgledi) kulturnega dela, ki ne bo nosilo varno stne znamenje rdeče zvezde, ne bodo priznali: »Zgolj tako se bo priznala in posvečala tudi pripadnost slovenskega kulturnega delavca k slovenski kulturni skupnosti.« S tem je več kot jasno izražena smer Razgledov, ki je sumljivo podobna ljubljanskim kulturnim svoboščinam in je pričakovati z njene strani nestrno oviranje vsakega nerdečega kulturnega snovanja.

Revijo pozivljajo pesni Geme Hafnerjeve, Cirila Drekonje in Ludovika Kalan, med katerimi največ obetajo »Moje pesmi« Hafnerjeve. Med proznimi leposlovnimi prispevki zavzema prvo mesto Bevčova »Pot v svobodo«, ki se bo nadaljevala v prihodnjih številkah in ki obeta, da bo enaka njegovim prejšnjim delom. Zanimivega in aktualnega problema se je dotaknil Andrej Budal v zgodbi »Na prevesnici«.

Taka je prva številka naše nove revije. Je bolj politična kot kulturna, toda aktualna. Prav bi bilo, da bi v prihodnjih številkah dal urednik več prostora tudi aktualnim kulturnim problemom naše Primorske. Zelo pa odbija, ker si Razgledi lastijo absoluten monopol nad kulturnim delom na Primorskem.

Tudi druga številka je pisana v istem duhu.

B. J.

Darovi:

Zavedna Slovenka iz Lozice 200, goriški Slovenec v zahvalo Bogu, da ga je dvakrat rešil pred sodiščem in ga iztrgal iz krempljev rdečega fašizma 500, Vrtojbeni v priznanje Slov. Primorcu 650, iz Libušenj 240, izpod zelenega borovja 100. Bog plačaj!

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE V GORICI

priredi

v nedeljo 5. maja ob 16. uri v Verdijevem gledališču v Gorici Finžgarjevo spevolgro »DIVJI LOVEC«

Glasbeno igro bo spremljal orkester prof. Kozmar

Vstopnice v predprodaji na dan uprizoritve pri blagajni gledališča od 9. ure dalje.

Oglas

Prodajam železne vlitte koile (ghisa). Vsak drži 7 litrov in stane 350.— L. Večja oblika po 80.— L. kilo. Istotam dobite tudi vlitte čevljarske forme. Doma se nahajam! po 6. uri zvečer in ob nedeljah.

HUMAR RUDOLF

Ločnik - Dolinica št. 469.

Ogoverni urednik msgr. ALOJZIJ NOVAK
Tiskano z dovoljenjem A.I.S.
Tisk. G. Lucchi - Gorica

Ne samo pri nas

Peking - v marcu 1946. Dopis iz Kitajske.

»Apostolski vikariat v Peking« je pretrpel med vojno mnogo razdejnanja in plenjenja. Med najhujše nesreče je treba prištevati prisilni odgon prebivalcev od strani japonskega okupatorja v konfinacijo in na prisilno delo.

Istočasno s temi grozodejstvi pa se je leta 1943. v našem apostolskem vikariatu pojavilo novo legio nemira in ribarjenja v kalnem — namreč komunizem. Njegovi agitatorji so bili spočetka vladni in dostojni do vaščanov in so se mogli s lahkoto vrniti med nje, ker so se pojavili pod krinko rešiteljev ljudstva od japonskega okupatorja. Kakor hitro pa so se čutili močne in so si pridobili zaupanje ljud-

stva — koncem leta 1943 —, so se začeli kazati v pravi luči, razširjati svoj komunistični nauk, prisilno mobilizirati mladino, masovno klati vse one, ki so jih smatrali za sovražne komunistični partiji. Na ozemlju apostolskega vikariata v Peking« je bilo mnogo tisoč kmetov enostavno živih »akopov« in med temi žrtvami je tudi mnogo katoličanov.

Po končani vojni niso več mogli zagovarjati svoje krutosti s potrebo boja proti okupatorju, češ da so žrtve potrebne, zato so zavzeli stališče proti kitajski narodni vladi Čangkajseka, ki da je reakcionarna — in tako nadaljujejo s svojo strahovladno. Plenijo posestva prebivalcev, mobilizirajo moško in žensko mladino, vlačijo pred »ljudska« sodišča in trpinčijo vse bogatejše in one Kitajce, ki imajo kak večji

vpliv med ljudstvom. Posebno divjajo proti katoličanom in misijonskim postajam, o katerih javno govorijo, da jih smatrajo za središče odpora proti njih komunistični propagandi. Seveda imajo med ljudstvom tudi svoje pristaše, ki so redno le usledina človeške družbe — prava sodrga.

V najnovejšem času so začeli na našem ozemlju pravo preganjanje vsakega verskega pojava. Odganjanje duhovnikov, zapiranje cerkve in jih porablja v svoje namene, izropavajo misijonske postaje in šole ter jih podirajo. Kakih 12 domačih kitajskih duhovnikov so oropali celo njih obleke in nekaj kristjanov je bilo javno usmrčenih samo zaradi krščanstva in njih osebnega vpliva med ljudstvom. Samostan oo. trapistov v Yank-kiapingu so zaplenili in opata ter 7 redovnikov, med njimi 3 Francoze, držijo v za-

poru od oktobra 1945.

To je vlada terorja in satanova propaganda v podeželju. Le v samem mestu Peking« do sedaj še ni preganjanja, a čuti se že infiltracija (vtihotapljanje) teh elementov tudi semkaj.

Seveda je to v največje dušno, a tudi materialno (gumno) škodo naših misijonskih postaj.

—:—

Tako se glasi dopis misijonskega apostolskega vikarja iz Pekinga. Naše braice — tudi one, ki še simpatizirajo za rdečo zvezdo — prosimo, naj ta dopis parkrat pazljivo prečitajo. Ali ni to prava fotografija, verna slika vsakega tega, kar se je tudi pri nas na Primorskem godilo od leta 1942 dalje in se še danes dogaja?

OF — osvobodilna fronta — tu in tam in še v Indoneziji, v Indiji, v perzijskem Aserbejdžanu in še

bogve kje drugje, kjer se da v kalnem ribariti. OF, ki se v začetku prikaže ljudstvu kot njegova odrešenica, a ko ima ubogi narod v rokah, vrže krinko raz sebe in pove, da je komunistična organizacija, ki likvidira vse, izropa vse, kar se ji drzne nasprotovati, kristjane in pagane, mohamedance in hinduiste, pred vsemi pa katoličane. — Ali je res še kdo tako naiven, da veruje po vsem tem, da je rdeči zvezdi kaj na rešitvi slovanstva, kitajstva, indijstva? Ta evangelij gre le za tem, da razširi komunizem po celem svetu. Če ga naš zaslepljeni narod prav hoče imeti, ga bo imel, — in se bo nato bridko jokati. A nikdar ne bo mogel reči, da ni imel pastirjev med seboj, ki bi ga opozarjali na nevarnosti, katerim pa ni hotel verjeti. Zavrgel je pastirje, izbral si je volkove.